

ВОЛИНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ЛЕСІ УКРАЇНКИ

ЮРИДИЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ

WYŻSZA SZKOŁA
HANDLOWA W RADOMIU

KATOLICKI
UNIWERSYTET LUBELSKI
JANA PAWŁA II

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ

до 75-річчя Загальної Декларації прав людини
та 30-річчя створення юридичного факультету

ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
WYŻSZA SZKOŁA HANDLOWA W RADOMIU
KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI JANA PAWŁA II

до 75-річчя Загальної Декларації прав людини
та 30-річчя створення юридичного факультету

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ

*Збірник матеріалів
X Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Луцьк, 8 грудня 2023 р.)*

Електронне видання на CD-ROM

Луцьк
Вежа-Друк
2023

Пальонка В. І. Поняття та зміст захисту прав приватних осіб під час дії воєнного стану	98
Петрук Д. М. Право на життя та його захист під час збройної агресії проти України.....	101
Пікалюк С. С. Окремі питання розірвання трудового договору за порушення трудової дисципліни	103
Подуцак Е. В. Міжнародні гарантії захисту військовополонених – міф чи реальність	107
Полетило П. С. Практика ЄСПЛ використання правила єдиного або вирішального доказу в кримінальному процесі	109
Попов А. А. Про право дитини на свободу релігії	111
Прокопчук К. М. Обмеження права власності в умовах воєнного стану	113
Радзій О. В. Право на недоторканність житла в умовах воєнного стану.....	117
Саско О. І., Ключко А. С. Домашній арешт як вид кримінально-процесуального примусу в контексті охорони прав людини.....	119
Сисоєнко Г. І. Окремі питання забезпечення прав і свобод людини при затриманні особи у кримінальному провадженні	122
Сосновська Ю. П. До питання правового регулювання заборони примусового шлюбу	127
Старко О. Л. До питання про кримінально-правовий захист особи від домашнього насильства.....	128
Старчук О. В. Договірне регулювання сімейних правовідносин (досвід зарубіжних країн) ..	131
Сторожук А. С. Фінансовий контроль, як превентивний спосіб захисту у сфері протидії корупції	133
Фідря Ю. О. Проблеми забезпечення судового захисту прав людини в умовах воєнного стану	135
Фурманчук Ю. В. Громадянські права людини та гарантії їх забезпечення	137
Хлистік М. А. Роль медіації у врегулюванні транскордонних сімейних спорів.....	139
Чечель Н. О. Щодо забезпечення реалізації права жінок, засуджених до позбавлення волі в Україні, на освіту	140
Чубай А. С. Право на свободу совісті: філософсько-правовий аспект	142
Чубоха Н. Ф. Окремі аспекти добросовісності у цивільному праві	145

Starko O. On the issue of criminal legal protection against domestic violence. *The article is devoted to the problem of criminal legal protection of a person from domestic violence. In particular, some issues of qualification of domestic violence and related criminal offenses are considered.*

Keywords: *human rights, domestic violence, physical violence, beatings, harassment.*

ДОГОВІРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СІМЕЙНИХ ПРАВОВІДНОСИН (ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН)

О. В. Старчук

У статті зосереджено увагу на договірному регулюванні сімейних правовідносин у зарубіжних країнах. Встановлено, що право на укладення шлюбного договору вирішується національним законодавством зарубіжних країн, що свідчить про наявність матеріальних і процесуальних відмінностей.

Ключові слова: *договір, шлюбний договір, автономія волі, романо-германська правова система, англо-саксонська правова сім'я.*

Договір є домовленістю між подружжям, яким можуть врегулюватися їхні особисті немайнові та майнові правовідносини. Правове регулювання укладення сімейного договору з іноземним елементом є складним процесом, який вимагає визначення права, яке буде застосовуватись з метою забезпечення охорони та захисту прав та інтересів учасників договірних відносин. Адже, якщо один з подружжя перебуває у країні, громадянином якої він не є, виникає питання щодо визначення колізійної прив'язки, яка буде застосовуватись при врегулюванні сімейних правовідносин договором.

В Україні колізійно-правове регулювання договірних правовідносин подружжя з іноземним елементом здійснюється Законом України «Про міжнародне приватне право» [1].

Комплексним договором подружжя у сімейному законодавстві України та зарубіжних країн є шлюбний договір. У міжнародному приватному праві, акцентує увагу К. А. Казарян, при укладенні шлюбного договору потрібне волевиявлення подружжя (на визначення правового режиму їхнього майна, порядку управління майном як у шлюбі, так і у разі його розірвання, а також вирішення питань, пов'язаних з вихованням та освітою дітей та ін.) та дотримання письмової форми [2, с. 46]. У країнах континентальної правової системи шлюбним договором, переважно, регулюються майнові відносини подружжя на відміну від країн англосаксонської правової системи, у яких ним можуть регулюватися і особисті немайнові відносини подружжя.

До порядку укладення шлюбного договору в зарубіжних країнах, зауважує Л. П. Радченко, встановлюються певні вимоги, а саме: письмова форма; присутність обох сторін (подружжя, наречених); у деяких країнах є особливості, пов'язані з реєстрацією шлюбного договору [3, с. 39].

Проте, світова практика знає й виключення щодо обов'язкової особистої присутності подружжя чи осіб, які мають намір зареєструвати шлюб при укладенні шлюбного договору. Так, О. С. Олійник зауважує на тому, що німецьким правом визнається можливим укладення шлюбного договору за посередництвом представників на основі довіреності згідно ст. 1410 Німецького цивільного уложення, якою не передбачено обов'язкової особистої присутності подружжя чи осіб, які мають намір вступити в шлюб при посвідченні шлюбного договору нотаріусом [4, с. 52]. Так само допускається представництво при укладенні шлюбного договору і Цивільним кодексом Франції, яким передбачено, що договори про майнові відносини подружжя можуть укладатися у присутності осіб, які укладають договір або через їхніх представників [5].

Що стосується предмету шлюбного договору, то згідно Німецького Цивільного уложення у ньому можна передбачити домовленість щодо майнової спільності; можливість

зміни окремих положень (наприклад, надання одному з подружжя права управління майном); регламентацію обов'язків, пов'язаних із утриманням після розірвання шлюбу тощо [6].

Цивільний кодекс Франції під режимом договірної спільності розуміє можливість вибору подружжям найбільш сприятливого варіанта згідно переліку, закріпленого ст. 1497, а саме: спільність поширюється лише на рухоме майно та придбане під час шлюбу; не застосування правил законного режиму спільності до управління майном; можливість одного з подружжя вилучити собі частину із спільного майна як відшкодування; право одного з подружжя на отримання певної частки спільного майна до його розподілу тощо [5]. Варто зауважити, що законодавець у Франції надає можливість врегулювати шлюбним договором не лише майнові відносини подружжя, а й особисті немайнові відносини (наприклад, визнання позашлюбної дитини одним із подружжя), що не характерно для держав романо-германської правової сім'ї.

Однак, можливість врегулювання шлюбним договором як майнових так і немайнових відносин подружжя передбачене законодавством країн англо-американської правової системи. Так, предметом шлюбного договору у США можуть бути як майнові так і особисті немайнові відносини подружжя. На підтвердження цього, С. Онуфрієнко акцентує увагу на тому, що у американському праві є інститут дошлюбних угод осіб, що одружуються, які повинні будуватися на принципах розумності й справедливості, а їхнім змістом може бути регулювання як майнових відносин, так і відносин, що пов'язані з вихованням і утриманням дітей [7, с. 362].

Отже, право на укладення шлюбного договору не визначається уніфіковано на рівні міжнародних конвенцій, а вирішується національним законодавством зарубіжних країн, що свідчить про наявність відмінностей матеріальних і процесуальних умов його укладення.

У зарубіжних країнах шлюбний договір, залежно від умов, що стосуються предмета правового регулювання, поділяється на шлюбний договір, яким регулюються лише майнові відносини (Німеччина); шлюбний договір, яким регулюються майнові та особисті немайнові відносини (Франція, США). Що стосується умов та порядку укладання шлюбного договору, то у законодавстві зарубіжних країн ними є: взаємна згода подружжя; складна письмова форма (нотаріальне посвідчення); особиста присутність подружжя чи осіб, які мають намір укласти шлюб або можливість його укладання за участю законного представника тощо.

Джерела та література:

1. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 р. *Відом. Верх. Ради України*. 2005. № 32. Ст. 422.
2. Казарян К. А. Шлюбний договір у міжнародному приватному праві: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Харків, 2016. 199 с.
3. Радченко Л. П. Шлюбний договір в іноземних правопорядках: окремі засади правового регулювання. *Підприємництво, господарство і право*. Т. 9. 2017. С. 38–41.
4. Олійник О. С. Особливості правового регулювання інституту шлюбного договору в Німеччині: порівняльно-правовий аспект. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України*. Івано-Франківськ. 2009. вип. XXI . С. 52.
5. Code civil of France, of March 21, 1804. URL: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006070721&dateTexte=20080121>
6. German Civil Code of August 18, 1896. URL: http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_bgb/englisch_bgb.html#p4989
7. Онуфрієнко С. Укладення шлюбного договору при міжнаціональних шлюбах: національний та європейський досвід. *Підприємництво, господарство і право*. Вип. 12. 2019. С. 361–365.

Starchuk O. Contractual regulation of family legal relations (experience of foreign countries). *The article focuses on the contractual regulation of family legal relations in foreign countries. It was established that the right to conclude a marriage contract is decided by the national legislation of foreign countries, which indicates the existence of material and procedural differences.*

Keywords: contract, marriage contract, autonomy of will, romano-germanic legal system, anglo-saxon legal family.

Наукове електронне видання CD-ROM

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ

Збірник матеріалів
X Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Луцьк, 8 грудня 2023 р.)

(Українською мовою)

Матеріали друкуються в авторській редакції

Укладач:
Джурак Людмила Миколаївна

Оригінал-макет виготовлено на юридичному факультеті
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(43021 м., Луцьк, вул. Винниченка, 30)

Один електронний оптичний диск (CD-ROM). Об'єм даних 2,33 Мб. Тираж 300 прим.
Зам. 4. Видавець і виготовлювач – Вежа-Друк,
(м. Луцьк, вул. Шопена, 12, тел. 38 066 936 25 49).

E-mail: vezhaprint@gmail.com

Свідоцтво Держ. комітету телебачення та радіомовлення України
ДК № 4607 від 30.08.2013 р.